

Dossier

Vervanging zeugenstapel in de varkenshouderij

De vervanging van de biologische zeugenstapel vanuit de reguliere houderij staat onder druk. Biologische zeugenhouders zullen daarom een keuze moeten maken: kiezen ze ieder voor zich voor een rotatiekruising of meerwegkruising? Of kiest men samen voor een biologisch fokbedrijf of eigen aanfok met een biologische zeugenlijn? Om te komen tot zeugen met specifieke eigenschappen die passen bij de biologische houderij, is de inzet van alle zeugenhouders gewenst.

Europese regelgeving

Volgens de Europese regelgeving voor biologische bedrijven is de aankoop van reguliere fokgelten en biggen al sinds 2006 niet meer toegestaan. Momenteel is er dan ook sprake van een gedoogsituatie. Hoe lang het nog mogelijk zal zijn om

reguliere fokbiggen aan te kopen voor de vervanging, is niet bekend.

Naar aanleiding van deze regelgeving is er sinds 2006 door Wageningen UR en Institute for Pig Genetics B.V. (IPG) gezocht naar mogelijkheden voor een biologisch fokprogramma. Om een gerichte fokkerij voor de biologische varkenssector mogelijk te maken, is het nodig om gegevens op biologische bedrijven te verzamelen en selectiecriteria af te spreken waaraan de biologische fokkerij dient te voldoen. Daarbij zijn er twee opties om beter in te spelen op de biologische eisen:

- De opzet van biologische (op)fokbedrijven;
- Een zuivere biologische lijnteelt met eigen aanfok, zoals in 2006 geïntroduceerd door IPG.

Jaarlijks vervangen biologische zeugenhouders gemiddeld 40 procent van hun zeugenstapel. De meest gebruikte vermeerderingszeugen zijn TOPIGS 20 en TOPIGS 50 zeugen. Verder is vooral de rotatiekruising in gebruik. Ongeveer een derde deel van de biologische zeugen-bedrijven fokt de gelten zelf. Dat gebeurt via een rotatiekruising of een meerwegkruising. Daarbij komt er (via KI) zuiver fokmateriaal binnen vanuit de reguliere varkenshouderij. Het grootste deel van de biologische zeugenhouders koopt echter fokmateriaal uit de gangbare sector. Op deze wijze mag jaarlijks maximaal 20 procent van de zeugenstapel worden vervangen. Het tekort vullen de zeugenhouders aan via eigen fok vanuit de vermeerderingszeugen. Ook is er nog de optie om reguliere fokbiggen (onder de 35 kilo) aan te kopen en ze vervolgens als biologische gelten verder op te fokken.

Kernpublicaties

- [Vervanging zeugenstapel vraagt om keuzes](#) (bioKennis bericht)
- [Zo schakel je om \(biologische zeugenstapel\)](#) (artikel Boerderij)
- [Zelf aanfokken of gezamenlijk?](#) (artikel Ekoland)

Verwante publicaties

- [De voorziening van biologische opfokzeugen](#) (rapport Wageningen UR)
- [Op weg naar biologische fokkerij: biologische boer zou kunstmatige fokkerij liever uitsluiten](#) (artikel Ekoland)
- [Rotatiekruising in de Nederlandse varkenshouderij](#) (verslag Praktijkonderzoek Varkenshouderij)
- [Verkenning van economische en foktechnische consequenties van georganiseerde fokkerij voor de biologische varkenshouderij](#) (rapport LEI)

Kijk voor meer publicaties in de
bioKennisbank

Trefwoorden: (op)fokken, zeugen, vervanging, zeugenstapel, meerwegkruising,
rotatiekruising

Contact

Jan ten Napel, Wageningen UR, jan.tennapel@wur.nl

- > Projecten
  - > Onderwijs
  - > Bedrijfsnetwerken
  - > Praktijknetwerken
  - > Keten- en themagroepen
  - > bioKennisberichten
- > Contact
  - > Webmaster
- > Over ons
- > Disclaimer